

Naročilna lista: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četrt leta K 30—, izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali ozn. sta se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročila, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste. — Telefon št. 220.

Pred novimi dogodki.

Bližnja bodočnost nas bo sigurno postavila pred nove in veljavne notranje politične dogodke. Demokratsko-radikalna koalicija je nevarno obotela, pojavljajo se znaki razpada. Pašičeva glorioza je pričela bledeti, mož se namerava odtegniti razburkanemu življenju — parlamentarnim bojem, v ospredju zanimanja pa se nahaja oseba Stojana M. Protiča, prvega ministrskega predsednika osvobodene Jugoslavije. Stojan Protič je nasprotnik Pašičev in zagovornik decentralistične uprave. Zelo zanimivo, vsekakor nekoliko kratko karakteristiko Stojana Protiča nam podaja korespondent „Jutarnjega lista“, ki piše:

„Protič je politik, ki gre energično po začetni poti. On je globoko uverjen, da se zamore ustava ustvariti edinole s pomočjo in sodelovanjem — vseh treh plemen. Protič je ostal svojim načelom zvest, prisege ni položil, v konstituenti se ni pojavil, med njim in radikalnim klubom ni prišlo do nikakih konfliktov, izstopil pa je iz stranke, ker se z njeno politiko ni strinjal. V resnici pa je mnogo oči uprtih v tega politika in mnogo jih je na srbski, kakor tudi na slovensko-hrvatski strani, ki verujejo, da nam je on zamore ustvariti trden fundament, na katerem si bomo sezidali — svojo državo. Najbolj se je Stojan Protič osorožil v vojaških krogih. V svojem ustavnem načrtu je naglašal, da bodi civilna oblast nad vojaško — zahteva je odgovornost ministrov ter kontrolo proračuna itd. Protič je zagovornik angleških samoupravnih načel in je mnenja, da nam je samo-uprava potrebna kot politična šola za centralni parlament. Protič je projektil sedem pokrajin s posebnimi vladami in deželnimi zbori, ki bi opravljali od centralne vlade jim delegirane funkcije. Do svoje ideje je prišel po dolgem, treznem razmišljanju in na temelju mišljenja raznih strokovnjakov. Ti strokovnjaki so bili: dr. Polič, S. Jovanovič, dr. Laza Markovič, dr. K. Kumanuđi in dr. Bogumil Vošnjak. — Podpisali so kategorično izjavo, da se današnje administrativne edinice (pokrajine) zamorejo samo v nekolikor ko-

rigirati, nikakor pa se jih ne sme ukiniti, oziroma raztelesiti, ker bi se iz tega porodila upravna zmešnjava. Dr. Laza Markovič je kot prvi govoril v ustavotvorni skupščini proti sebi, ker je zagovarjal centralističen načrt g. Pašiča, dočim je še ne dolgo od tega obsodil centralizem ter se zavzel za decentralizacijo. Istotako sta dr. Kumanuđi in dr. Vošnjak v tem vprašanju pokazala svojo inkonsekvenco.

Samo Protič je ostal svoji ideji in svojim načelom zvest. Protič hoče sedem pokrajin (dežel), ki naj bi se zakrožile po ekonomskih načelih. V glavnem bi ostala razpredelba države enaka sedanji upravni razpredelbi. Protič je tudi mnenja, da bi se ne smel za vse pokrajine izdelati popolnoma enak ustavni formulir, ker je na pr. Hrvatska nekaj posebnega in se razlikuje od Južne Srbije v eminentni meri. Stojan Protič ima v Beogradu veliko število nasprotnikov, kljub temu ga so vsi uverjeni, da je on edini srbski državnik, kateri bi zamogel izvesti voz naše notranje politike iz onega sveta, v katerega sta ga zavozila Pašič in Pribičević. Od njegovega bivanja med Hrvati in Slovenci je odvisna čvrsta osnovnica za novo Parlamentarno zajednico, v kateri bi ne bilo prostora za ožje prijatelje Pribičevića in Pašiča.

Tako nekako zaključuje poročevalac „Jutarnjega lista“ svoje vtise. In tudi mi se pridružujemo onim, ki verujejo v osebo Stojana Protiča. Jasno je kot beli dan, da se bode proti volji policajdemokracije prajkoslej formirala mogočna falanga ustavnih revizionistov. Kdo naj vodi to težavno borbo? Edinole Protič, kateremu bosta — svetovala in pomagala dr. Trumbič in dr. Korošec. Dr. Trumbič je sicer nad strankar, toda mirno ga lahko nazivamo voditeljem vsega hrvatskega naroda. Kjerkoli se je Trumbič pojavil, povsod so utripala še zavestnejše sreča vseh Hrvatov. O dr. Korošcu pa ne bomo posebej omenjali, da je on in predvsem le on, kot načelnik Jugoslovanskega kluba obenem tudi voditelj pretežne večine slovenskega naroda. Upajmo, da obrodi bivanje g. Stojana Protiča v naši mili Sloveniji najboljše sadove!

Poglavje o državotvornih in protidržavnih elementih.

V naši kraljevini pozna danes že vsak ločitev elementov na: državotvorne in „protidržavne“, ki se med seboj razumejo kot ogenj in voda. Prvemu taboru državotvorcev je država vedno polno korito in molzna krava; drugi tabor „protidržavnikov“ pa se mora zadovoljiti z bridkim dejstvom, da — skrbi za davčno tečno hrano tej državni kravi, ki mora dajati dan na dan vedno svežega mleka za državotvorce. Prvi tabor se oklepa države z ozirom na vedno večje plače, roma po kraljevini in po inozemstvu na državne potroške, prirejaš sokolske izlete iz skupne blagajne davkoplačevalcev in napram vedno polnem državnem koritu pozna edino hvaležnost in dolžnost frazo, češ: mi jemo, pijemo in veseljačimo za državo, a nič ne delamo pod firmo državotvornih in državo ohranjajočih elementov.

Drugi tabor pa nosi pokorno vsa davčna bremena, daje državi najboljše vojaštvo, se preživlja od svojega dela in lastnoročnih žuljev, ker pa le včasih pogleda malo preveč kritično državotvorne trote, pa je proti državi in ga treba zastražiti z obznanami, in policijo ter žandarji.

Tabor državotvorcev se rekrutira iz uradnikov od vladnega ministra do vaško liberalnega šomaštra; tabor „protidržavnikov“ pa pridobiva svoj dnevni naraščaj iz temelja naše agrarne države — kmetskega naroda.

Pri pogledu na ta dva med seboj upravičeno si nasprotna tabora v naši kraljevini se moramo vprašati: — Kam povemo državotvorni in vsi protidržavni elementi?

Doslej nas je objemala nesreča, da so krmarili našo državo z malimi ter neznatnimi presledki kot sol kristalizirani državotvorci. Tabor državne so b nam je do danes podprl kraljevino s totalno polomijo na zunaj in na znotraj.

Glede mej napram zunanjim našim sosedom so vodili državotvorci tako „uspešna“ pogajanja, da vzdihuje polovica Slovencev pod italijansko zvezdo „osvoboditve“ in danes nimamo ne bene lastne — za pomorsko trgovino sposobne ter upoštevanja vredne luke. Trgovinska pogajanja med Italijo, Cenoslovaško in Francijo so bila sicer doslej na dnevnem redu, a njih vpliv in korist čutijo edinole razni državotvorni delegatje in dr. Kukovec, ki še sedaj čuti trebušno blagodejnost angleško lordskih pojedin. Na znotraj pa nam je prekvasila državotvorna sol kraljevino z davki, obznanami, kupljeno ustavo, vesellicami, izleti in državnimi prazniki. Pri ravnokar omenjenem delu naših državotvorcev pa ni čutila vladna klika niti enkrat potrebe, da bi bila vsaj malo poslušnila klic protidržavnih elementov. V gospodarski polom plovemo, nazaj k delu, proč od državnih vesellic, izletov,

praznikov, ker nam je tako zapravljenovo početje na zunaj zožilo domovino od Koroške do Baroša, na znotraj pa rodilo ljudsko nezadovolje, ki prikipeva do vrhunca potrpežljivosti.

In baš sedaj, ko je dospel tabor državotvorcev po nakupu ustave do triumfa, se začenja monopolna državnost krhati, bledeti in se nagibati k zatonu, ker jej bodo zadjali smrtni sunki oni, ki so bili za triumi državotvornosti kupljeni z milijonskimi svotami — Turki.

Stojan Protič na Hrvatskem in v Sloveniji, razdor med muslimani, zemljoradniki na delu za politično oslabilitev demokratov in radikalov v Srbiji . . . vsi znaki so na političnem obzorju s svedoštvom, da bo zatonila irazerska državotvornost in bosta presla delo ter skrb za državo v roke „protidržavnih“ elementov.

Danes že lahko beležimo fakt, da je koritarski tabor državotvorcev v razkolu in razpadu in da bodo morali v zadnjem trenutku priskočiti državi na pomoč kot gospodarski podporniki „protidržavni“ elementi.

Era državnih korit, veselie in izletov mora zatoniti v naši kraljevini, in mesto ravnokar omenjenega gnoja pod firmo državotvornosti mora stopiti delo za gospodarsko podkrepitev naše države sicer je bilo zaman naše trbatsko ujedinenje! Ako hočemo jugoslovansko državo, ki bo res država na zunaj in znotraj, moramo priznati in se udariti na prsa, da se je doslej tu pri nas dovolj jedlo, pilo ter veseljačilo na račun danes že izžerpanih davkoplačevalcev, storilo vse za danes do grla sito kliko državotvorcev, a nič delalo za dobrobit in korist naroda, ki je danes lahko upravičeno proti državi pod doseganje koritarsko firmo.

Kdo ruši državo?

Monopol kristalno čiste državotvornosti imajo pri nas v Sloveniji v zakupu demokratije in njihovi slabostni sinovi. Ravno samostojneži so se proglasili za lažnjivim denuncijantstvom naše duhovščine v konstituenti in z glasovanjem za ustavo kot največji petolizec vlade. Pribiti pa moramo, da so samostojni državotvorna sol od ministra Pucelja do mešetarja Kirbiša samo v Beogradu, doma v Sloveniji pa uganjajo naprej svojo predvolitveno demagogijo proti Srbom, vojaštvu, davkom in uradništvu. Ravno samostojni Urek iz Globokega pri Brežicah, ki je bil podpredsednik konstituentne, je odlikovan za prodajo slovenske avtonomije in nakup centralizma z ledom Sv. Save II. razreda, je dosegel v svoji obsofelski domovini že višek demagoštva. Da je naša trditev o Urekovem hujskanju nevednega ljudstva fakt, hočemo dokazati javnosti na dejstvih, katera je prejelo uradništvo iz brežiškega kota.

V brežiškem okraju in osobito med Savo in Sotlo je poslanec Urek neuko ljudstvo tako zrevolucioniral proti vladnim naredbam in uradništvu, da so razmere nevzdržne. Med Savo in Sotlo g. Urek, preko Sotle pa Radič, in mad ljudstvom ni slišati drugega, kot skrajna nezadovoljnost in že do vrhunca prikipeła ogorčenost naroda proti vladnim odlokom in uradništvu, ki mora naredbe izvrševati.

Slabostjni državni poslanec Urek obeta še danes ljudem vse mogoče in nemogoče, kakor n. pr.: da bo deloval na to, da ne bo treba vojaštva — med tem ko je njegov tovariš minister Pucelj glasoval prvi za mobilizacijo napram Madžarski, ko je strašil med Ugri eks-cesar Karl. Druge demagoške Urekove limanice so davki, katere hoče on Urek iz Globokega odpraviti. Ko je pa šlo za ustavo, ni niti eden samostojni poslanec mignil z mezinčen: proti obdavljenju kmetskega slanu, ampak so samo psovali in de-

nuncirali v zbornici našo slovensko duhovščino in gonili lajno kancelarografa. Od dobe začetka samostojne vprege v vladni voz pa do danes so se davki počevorili in iztirjevanje davščin se vrši pri nas v Sloveniji na naravnost drakoničen način. Samostojni nastopajo proti davkom samopriče neukega ljudstva doma, v Beogradu pa so bili za milijonski nakup gg. Turkov, zvišanje uradniških plač, za državno milijonsko podporo Sokolu i. t. d.

Treffe demagoško orožje, katerega uporablja g. Urek v brežiškem kotu, je boj zoper uradništvo, katerega se sploh ni treba po Urekovem receptu. Proti uradništvu hujska Urek ljudstvo, kojega je pa za izvoznice in red Sv. Save II. razreda prodal birokratičnem centralizmu nove ustave, po kateri bo uradnik bog, kmet in delavec pa melče pokorna raja. Pred ljudstvom na shodih bi Urek v besedah požrl vsakega uradnika, financarja in orožnika, pomagal pa je mlinarju g. Dobniku, agronomu Jamniku, stotniku Šancinu itd. do najvišjih in na račun davkoplačevalcev plačanih uradniških korit.

Najhujše konflikte pa doživlja Urek v svoji domovini z največjim samostojnim uspehom — davkaprosto žganjku, ki si jo tolmači on sam ter kmetom po „Kmet. listu“, ne pa „Uradnem listu.“ Urek farba kmete po svojih shodih, da sme kuhati vsak žganje, kolikor mu drago, ne da bi komu kaj javil, ali plačal, pa tudi financarji ne smejo več pregledovati kotlov. To žganjarsko dobroto je izposloval kmetu on, podpredsednik konstituentne in od samega regenta odlikovani Urek. Za Urekom pa pridejo financarji, ki si razlagajo davkaprosto žganjekulje po „Uradnem listu“ in pri teh prilikah pride tudi do najnevarnejših sporov: med kmeti in finančno oblastjo, ki se mora držati postave, ne pa Urekove demagogije in krivega evangelija „Kmet. lista.“ Finančni in tudi drugi javni nameščenci so dolžni priprosto ljudstvo poučiti o posledicah kršitve zakona in predpisov, to pa je seve po naziranju Ureka politično „hujskanje.“ Urek in njegovi zvesti pristaši bi radi imen v Brežicah take finančne organe, ki ne bi pri samostojnih nič videli in slišali (torej slepe in gluhe), da bi smeli delati, kaj bi hoteli, da bi smeli žganjekuho izvrševati, kakor bi se zdelo primerno in potrebno v demagoške svrhe g. Ureku.

Proti Urekovemu demagoškemu nastopu v brežiškem okrajnem glavarstvu se je pritožilo uradništvo na pristojno mesto, da ga ščiti višja oblast, sicer je v nevarnosti, da plane enkrat natojskan narod po uradnikih in jih pobije.

Pričakujemo, da bo imel g. Urek kmalu opravka z državnim pravdištvom kljub dejstvu, da je podpredsednik konstituentne in v Beogradu odlikovani vladni petolizec.

Urek je svojčas vložil neutemeljeno interpelacijo radi našega poslanca Slobočeta, ki se je baje razgovarjal z Radičem. Koliko bolj bi bilo treba, da se interpelira Pašiča, kako Urek hujska neuki narod proti vojaštvu in davkom, vladnim naredbam in uradništvu.

V Beogradu je Urek gospod kmeti, ki je pasje pokoren vladinovem od Žerjava do Pašiča, glasuje za dobro odškodnino proti slovenski samostojnosti za centralistični birokratizem — za povišanje davkov radi nakupa turških glasov itd., doma pa je iz strahu pred ljudstvom obsoja in psuje, za kar je v Beogradu glasoval in v konstituenti govoril. Taki so samostojni poslanci: v Beogradu klečoplazni, za vlado kupljeni kimoveci, doma pa protidržavni demagogi. Pri vsej tej slabostni demagogiji pa je največji sirromak naš kmet, katerega so in ga še bodo prodajali samostojni kolovodje v

Beogradu, doma ga pa ščejejo, da dela proti zakonu, katerega so oni skovali in tem potom zapade kazni ali pa globi.

To je nekaj resničnih vzgledov te samostojne „državotvornosti“, ki je hčerka demokratskega, edino državospasnega „kristala“!

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Pašić in njegovi ministri so se po imenovanju demokratsko-radikalnih kraljevih namestnikov pečali z začasno rekonstrukcijo vlade. G. Pašić je podpisal dekreta za novega vojnega in agrarnoreformnega ministra, ki sta tudi oba že prisegla. Sedaj je G. Pašić opravil najnujnejše posle in bo šel nekam na letovišče, da si bo žolč ne le ozdravil, ampak tudi urdil za jesensko parlamentarno zasjedanje.

ALBANIJA.

V Orošje je med gromenjem topov bila proglašena dne 17. t. m. miriditska republika, kateri bo kot predsednik načeloval sinovec znanega Prenk Bib Dode, Marko Djomi. Proglas na narod je podpisalo 12 najuglednejših miriditskih veljakov. Proti Miriditom pa je tiranska vlada poslala svoje čete v treh ločenih kolonah. Miriditom poveljuje Marko Djomi, ki je baje že vse tri albanske kolone potelkel.

AVSTRIJA.

Ker je trianonska pogodba ratificirana, je stopila v veljavo in Madžarska bo prav kmalu morala izročiti takozvani „Burgenland“ (Zapadno Ogrsko) avstrijski republiki. Listi poročajo, da so v Budimpešti se nahajajoči načelniki medzavezniških komisij dobili že navodila, po katerih naj se v smislu trianonske pogodbe pripravi vse za izročitev Avstriji pripadajočih delov Madžarske, ki so še zaenkrat v rokah Madžarov. Člani te medzavezniške komisije, ki se nahajajo v Parizu, bodo v kratkem odpotovali v Sopronj. Antanta je prepričana, da bodo Madžari izročili Zapadno Ogrsko Avstrijcem brez ugovora, sicer bi se jo k temu prisililo z orožjem.

Politična poročila.

Kmetski tabor v Ormožu.

Nočejo, 17. julija, so si Sokoli izbrali za svoj izlet v Ormož. Njihov namen je bil postaviti se pred narodom ter zlasti pridobiti med kmetskim prebivalstvom naklonjenost za svojo liberalno, laži-svobodomiselnio organizacijo. Računali so na to, da bo radovednost prignala kmetske ljudi, zlasti še mladino k njihovi agitačni prireditvi.

Tako so računali, pa so se zaračunali, ker so delali račun kar brez ljudstva. Naše kmetsko krščansko ljudstvo nima smisla za liberalne tiče, če tudi se zličejo s sokolskim peresom in pojejo nekake jugoslovanske pesmi. Kmetje okoli Ormoža so sklenili, da sokolade nočejo iti pogledat, marveč, da si pripravijo lastno svečanost, namenjeno izobrazbi in poštenj zabavi. S tem je bila sklenjena prireditev — kmetskega tabora v Ormožu na dan sokolskega zleta.

Kmetje so svoj sklep tudi izvršno izvršili. Pri našem odličnem pristašu Hanžetiču na Hardeku so v sadonosniku priredili prostorišče za svojo tovariško svečanost. Za Sokola se niti zmenili niso. Liberalna gospoda je bila sama za sebe. Ostala je osamljena pod zaščito orožniških in vojaških bajonetov.

Popoldne po večernicah so se začeli zbirati naši možje in žene in pa mladina. Obširno prostorišče se je že kmalu napolnilo. Bila je pestra ljudska množica, kojoj je prešinjal duh istih verskih in narodnih načel. Nad vsomi je plavalo tisto prijateljsko razpoloženje, ki je odmačeno v naših krščanskih organizacijah.

Pod vodstvom predsednika krajevne organizacije Slov. kmetske zveze, Mastena, se je vršilo politično zborovanje. Prvi je govoril poslanec g. dr. Hobanjev. Pojasnjeval je tiste čin-

jenice, ki so dovedle do sprejetja sedanje ustave za našo državo. Jasno je začrtal stališče posameznih slovenskih strank napram snujoči se in sprejeti ustavi ter zlasti v primerno luč postavil slovenski liberalizem, ki je v Beogradu zastopan po demokratski in samostojno kmetski stranki. Nazadnje je tolmačil naš krščanski kulturni program. Za njim je govoril profesor Mesenjak, ki je zlasti osvetlil delovanje Sokola ter tudi razpravljal o drugih prečilih vprašanjih, ki so jih sedanje razmere v naši državi postavile v ospredje. Govorila sta tudi nekdanji poslanec Meško od Sv. Tomaža, kmet Meško s Polenšaka in domačin Zadravec.

Po končanem zborovanju je bila ljudska veselica. Lepe slovenske pesmi so se razlegale, vmes pa je svirala godba. Na večer je g. Kreuz, ki je oskrbnik na prostorišču električno razsvetljavo, priredil kino-predstavo, ki je ljudstvo zelo zadovoljila.

Splošna sodba je bila, da je prireditev kmetskega tabora v Ormožu na dan sokolskega zleta bila prav dobra misel ter da je ta tabor izvršno uspel.

Najbolj politično neorijentirana masa so danes socialni demokratje, ki si danes ne vedo točnih odgovorov na osnovana politična vprašanja. Odkar je odšel Tone Kristan za demokratsko-ravnateljstvi milijoni, socialpatriotje sploh ne vedo: komu bi naj sledili, koga ubogali? Kakršni so sedanji socialistični voditelji, taka so tudi njih glasila, ki se love krog politike, kakor maček krog vrelke kaše.

Muslimanski nesporazum je likvidiran. Najnovejša poročila pravijo, da je spor, ki se je vnel med Karamehmedovičev in Spahovo skupino, končno veljavno končan. Obe skupini sta se v glavnih točkah sporazumeli. Glavnemu uredniku »Pravde«, Sahib Korkutu, je dovoljen večmesečni dopust. Ministra ostaneta še nadalje v vladi. Za predsednika poslanskega kluba je definitivno izvoljen poslanec Maglajić, podpredsednika sta Kapetanović in Hadžikadić, tajnikom je izvoljen Alić, blagajnikom Sarajlić. Med demokrati, posebno okoli »Jutra«, je zavladalo veselje, »ker so se Prepeluhovci in njegovi drugovi okrog »Slovenca« in »Straže« glede muslimanske krize preveč veselili.« Ali mi pa pravimo »Vlada trdno stoji...«

Radičevci in srbski zemljoradniki so se med seboj razgovarjali v Varaždinu radi skupnega nastopa. — Ta vest menda ne bo ljuba našim demokratom.

Dnevne vesti.

Ljubljanski župan ni potrjen. »Obzor« javlja iz Belgrada: Pomotoma je bilo objavljeno, da je vlada potrdila izvolitev g. Antona Peseka za ljubljanskega župana. Vслед intervencije dr. Zerjave še Svetozar Pribičević dosedaj ni potrdil g. Peska, to pa radi »stranaških interesov demokratske partije.« Saj smo vedeli, da ima agro-merkur svoje krepilje v zadevi ljubljanskega župana. G. Zerjav — morda pa niso interesi demokratske stranke identični z Vašimi osebnimi?!

Minister Pribičević je zopet farbal pod zaščito novega kraljevega namestnika Demetroviča zagrebske demokrate 17. t. m. Med drugimi JDS otrobi se je g. Svetozar povselp do neresnice, da je dosegla demokratska stranka v osnovni ideji agrarne reforme uspeh (menda za odkup turške veleposesti). Glede revizije ustave obstoji minister Pribičević na stališču, da narod ne bo sprejel te parole, ker narod želi pozitivne politike. Gosp. Svetozar je menda mislil pod narodom JDS kapitaliste, ki žele res samo pozitivno — žepno koritarsko politiko. Kaj želi in zahteva slovenski in hrvatski narod, o tem ni kvasil in lagal Pribičević, ampak res narod sam!

Boj za žepno pravdo. Iz Globokega pri Brezicah nam pišejo: Slovenska javnost ve, kaj je stabostojnim generalom boj za staro pravdo slovenskega kmeta. Ni jim drugega, kakor boj za lastne koristi, za lasten žep, za korita. Ko so delili v Beogradu ministrske sedeže, v Ljubljani stolčke raznih poverjeništev, tedaj je prišlo do boja med samostojnimi preroki. Zanimalo bo širjo javnost, da so se odmevi tega

boja čuli tudi v Globokem, rojstni občini Urekovi. Ko je zasedel Pucelj v Beogradu ministrski sedež, je hodil naš Urek zelo slabe volje po Globokem. Hudoval se je in robantil, češ, zlodej vzemi samostojno, če bodo drugi mistrovali, ne globoški Urek. Da potolažijo častihlepnege Ureka, so mu dali v Beogradu dobičkanosno mesto zborniškega podpredsednika. Urek se je potolažil. Kmalu nato so začeli deliti korita v Ljubljani. Kaj se zgodi? Grešne želje po poverjeništvu za kmetijstvo, se zbudijo samostojnežu Keneju mlajšemu, Urekovemu podrepniku. Kene ml. je hotel na vsak način, da se mu uresničijo njegove srčne želje. Zastonj mu je Urek dokazoval, da je nekje na Kranjskem tudi neki Demšar, ki ima iste skomine. Kene ml. se ni dal potolažiti. Prišlo je do prepira med tema boriteljema za staro pravdo. Vedi torej, ljudstvo, kaj je slabostojnežem delo za slovenskega kmeta.

Kam smo prišli! Pred vojno se je naša Kmetiska Zveza in ž njo vsi dobromisleči narodni kmetje najbolj bojevala proti nemčurjem in štajercijancem bivše Avstrije. Danes pa je vse te nemčurje in štajercijance objela »slovenska« Samostojna kmetska stranka. Ker je ona sedaj na vladi, nas hočejo na mnogih krajih zopet komandirati stari — nemčurji. Tako pa ne bo šlo v Jugoslaviji!

Marmolja bo — padel. Seveda ne mislimo s črešnje, ampak s politične lestvice, ker pravi sam v 27. št. Kmet. Lista: »da bodo padale — nespretnne osebe in na njih mesta prihajale druge. Val organizacije pojde neizprosno svojo pot naprej«. Ali je mož že spoznal svojo nespretnost, ko je to pisal? Ali je morda mislil na Ureka in Drogenika, ki sta prav nespretno obesila Samostojno na liberalni klin? Ali na Vošnjaka, katerega so enoglasno obsodili radi laži vsi ljubljanski profesorji? Da, da, vse te nespretnne osebe bodo padle, ker se zapeljanemu ljudstvu že odpirajo oči.

Finančni odbor zakonodajne skupščine v Beogradu prične z delom 16. avgusta. — Pretresal bo proračun državnega gospodarstva, razpravljal o davkih itd. Član finančnega odbora je poslanec Vladimir Pušenjak. O razpravah tega odbora nam je obljubljeno vsaki teden obširno poročilo.

Odkod neki je zvedela »Grenz-wacht«, da je posetilo pred kratkim 5 Radičevih poslancev Prekmurje. Ti radičevci so po nemškem poročilu zborovali na več krajih in se vrnili v Zagreb s prepričanjem, da je Prekmurje dozorelo za seme Radičeve politike. Verjetno je to nemško poročilo, saj že »Narod« sam svari oblasti, naj ne pošiljajo med Prekmurce uradnikov, ki imajo pamet v peti in ne v glavi. Tega razpoloženja za radičevstvo v Prekmurju nima nikdo drugi na vesti, kot policajdemokratsko uradništvo in učiteljstvo.

Narodna »zavest« demokratskega prvaka. Frazerstvo o narodni zavesti nam pojasnjuje sledeči slučaj: V Svečini skoro tik ob meji je posest, ki je bila v stari Avstriji lasti Südmarke in Schulvereina. Država je kmalu po preobratu to nemško posest prodala Dobaju in Arhu. Sedaj pa, ko je policajdemokratski režim v »ovetju«, se je spomnil g. Max Smonigg, pod staro Avstrijo Schrittwart der Südmark- und Schulvereins-Ortsgruppe Ober-St. Kunigund-Witschein, da bi lahko on dobil zgoraj omenjeno posest. Do koga se je obrnil ta pangerman? Do zagovornika vseh najhujših Nemcev in nemškutarjev demokratskega Golijata dr. Kodermana. Ker pa rabi g. Koderman v zadevi Smonigg tudi beograjsko vladno pomoč, se je narodnjak Koderman obrnil do bivšega štajercijanca poslanca Drogenika, naj on posreduje pri vladi, da bo prvotna prodaja posesti razveljavljena, in jo dobi po mastnih odpadkih za — Kodermana in Drogenika g. Smonigg. In res g. Drogenik že naznanja Kodermanu, da je cela zadeva v najugodnejšem teku. — Ravnokar omenjeni slučaj je že višek narodnega izdajstva in nasilnosti naše vodilne policajdemokracije. Vemo, da je Kodermanova alkoholizirana narodnost že davno votla kot strah, pa v tem slučaju gre za dejstvo, da se prepusti najhujšemu Nemcu protipostavno obmejno postojanko, kjer bo lahko držal zveze z avstrijskim nemštvom. K rav-

nokar popisanem slučaju se še vrne-mo.

Policajdemokratske metode. Kakor znano, so v Zagrebu doživeli demokratski učitelji povodom glavne skupščine učiteljskih društev katastrofalen poraz. Zmagali so hrvatski učitelji, ki se nočejo priklopiti centralističnemu »Udruženju«. Iz Beograda pa poročajo, da so poslali demokratski učitelji regentu in Pašiću pozdravni telegram, v katerem javljajo, da so z ogromno večino (!) pobili Hrvate-separatiste ter da so sedaj gospodarji imovine »Saveza hrvatskih učiteljskih društev« v Zagrebu. Obenem so zaprosili Pašića, da naj ukrene vse potrebno, da se jim takoj izroči premoženje hrvatskega »Saveza«. Policajdemokrati se poslužujejo edinole nasilja. Kakor so se polastili Kmetiske družbe za Slovenijo (JDS in SKS sta itak eno in isto tako uprizarjajo svoja nasilstva tudi po drugod. Tudi to bomo prestali!

Liberalno učiteljstvo po deželi je začelo po nekaterih krajih igrati vlogo denuncijantov. Posel ovaduhov, ki so ga v začetku vojne opravljali učiteljski kolegi od Schulvereina in Südmarke, to delajo danes demokratski »šomaštri«. Sedanji policajdemokratski režim je že upeljal nekako mastno plačano tajno policijo po deželi. Več liberalnega učiteljstva se je že kot postranskega za-služka lotilo leblajtrstva podeželske tajne policije. Temu najnovejšemu početju liberalnega učiteljstva se ne čudimo, ker demokrat in policist sta eno in isto!

Trezne in taktne uradnike za-hteva »Narod« za Prekmurje. V Prekmurje naj pošiljajo oblasti uradnike, ki imajo pamet v glavi, a ne v petli. »Narod« bere lekcije o petni pameti policajdemokratskim oblastim in se danjema prekmurškemu JDS uradništvu, ki je udano breztaktnemu popivanju in razgrajanju.

Duhovni sobratje! Ali še ni od-bila ura da se dvignemo i v naši škofiji ter osnujemo svojo stanovsko organizacijo? Povodom lanskega Orlovskega tabora v Mariboru se je sklenilo, da se v posameznih škofijah ustvarje take organizacije; odtlej se v ostalih škofijah Jugoslavije marljivo dela, zlasti v Ljubljani, kjer si je organizacija že zagotovila dobavo manufakturnega blaga za 30 odstotkov ceneje, nego v trgovinah (naroči, vzemi in čitaj vsako številko »Vzajemnosti« — Ljubljana; naročnina 40 kron na leto) kakor tudi druge ugodnosti. A mi lavantinski duhovniki živimo menda v takem izobilju (gotovo le zaradi »lepšega« hodimo mnogi v oguljeni in zakrpani obleki ter se moramo odrekati mnogi najpobtrebnejši reči), da nam vsega tega ni treba? Sobratje v središču-Mariboru, prosim vas, ganite se in ukrenite vse potrebno, da se naša organizacija čimprej osnuje in primerno izvede!

Frater Egenus.

Demokrat — protektor nemškutarja. V 168. številki »Jugoslavije« pozivlja uredništvo lesnega magnata Mravljaka iz Vuhreda, da se odzove dopisniku, ki mu je očital, da oddaja delo zidarskemu mojstru Glajarju iz Pliberka na Koroškem, čigar žena mu je pomagala za časa plebiscita na Koroškem z očitno propagando proti Jugoslaviji. Demokrati kričijo, da so le oni in edinole oni državo ohranjajoči činitelji. Navedeni slučaj izpričuje, da slovenski liberalec raje odda delo in zaslužek nemškutarju, ne pa zavednemu Slovencu. Demokrati so res posestniki narodnostnega monopola!

Iz Ričetvaroša. Središkemu »Sršenu« priporočamo, da si zapiše v svojo kroniko te-le ormoške znamenitosti: 1. Imamo »krasen« park s svazilno tablo: »Jedes Betreten der Anlagen bei Strafe verboten.« 2. Imamo kljub kreganju »Gasilca« še zmiraj »Požarno brambo« mesto »Prostovoljnega gasilnega društva.« 3. Imamo o-lepševalno društvo, ki je okrasilo naše mesto z zverženimi telefonskimi drogi. 4. Imamo takozvano »narodno« Čitalnico, ki je dala svoj oder na razpolago privandranim komedijantom, ki smo jih slišali govoriti samo nemško. 5. Čedreka pa je oder domačemu slovenskemu Orlu, četudi je obljubil veliko nagrado za Jugoslov. Matico. 6. Imamo »napredni« občinski odbor, ki je prepustil občinske prostore skozi celi teden ničvrednemu eiganskemu cirku-su, odrekal pa jih je kulturni prireditvi, orlovskega tabora. Deset pritepenih eiganov je našim mogotcem več.

koč slovensko okoliško kmetijsko ljudstvo. 6. Imamo na pošti „lepe“ gospodične, ki se telefonično pogovarjajo s svojimi ljubčki, med tem pa morajo stranke čakati. Radovedni smo, koliko znaša takša pri takih pogovorih. 7. Imamo dva stebra mestnega sokoista: bivšega teologa, ki se je — tako živkajo vsi vrabci po ormoških strehah — zagledal in oprl na drugi stebel — bivšo šolsko sestro. 8. Imamo dične Sokolice, ki se javno na ulici vlačijo za kite radi lepega oženjenega moža, dalje Sokolice, ki večidel nemško čohljajo, dalje visoko izobražene „lepe Helene“, ki psujejo Orle s čuki, da, že tudi fašiste, ki so s silo hoteli dovesti ormoško godbo do tega, da bi odpovedala svoje sodelovanje pri orlovskem taboru. 10. Imamo poleg občinskega policaja še enega policaja, ki je dne 30. junija ob priliki občne razsvetljave dirjal s kolesom po mestu in zapisoval „protidržavne elemente“, ki niso ali pa so premalo razsvetlili svoja okna. Imamo pa še celo vrsto večjih znamenitosti, o katerih pa prihodnjič. Za danes sklepamo: O ti slavni prleški Ričetvaroš! Zdravo, trikrat zdravo! Zgodovina ti piše prejasno in prekrasno povestnico!

d Počitniška tečaja za telovadbo se vršita v Ljubljani in v Mariboru; v Ljubljani od 8. avgusta do 3. sept. za učitelje, v Mariboru od 3. do 29. avgusta za učiteljice. Udeleženci dobe podporo ter se morajo do 28. julija pisмено javiti višjemu šolskemu svetu. Točnejša pojasnila prinese „Učit. Tovarš.“ z dne 31. t. m. Ljubljanski tečaj vodi L. Bajželj, referent za telesno vzgojo, mariborski pa A. Schaup, telovadni učitelj na državnem moškem učiteljsku.

d Ogenj. Minulo soboto je bilo skozi dan lepo vreme, le proti večeru se je nebo pooblačilo in je tedaj pa tedaj zagrmelo. Okoli pol 9. ure zvečer pa močno zablisle in silno zagrmeli. Čez nekaj minut po mozek pretresujočem gromu smo videli Šentpetrčani pod Mariborom ogenj v viničariji Lojza Cvikl na Metavskem vrhu. Moč treska je bila tako močna, da je pri hiši iztrgalo okno z okvirjem vred in zid pod ter nad oknom. K sreči ni bilo čevljarja, ki se je preselil tja pred dvema dnevoma doma. Zgorela mu je hišna oprema, nekaj orodja, 1 mernik koruze, skrinja z obleko in še več drugih malenkosti. Hiša in hlev sta pogorela, zraven stoječi sosedov hlev, ki se je na 1 in pol metra dolgosti s streho okoli 20 cm dolgosti dotikal ognja in sosedovo hišo so obvarovali pred požarom. Gospodar je bil zavarovan samo za 400 kron pri neki graški zavarovalnici.

d Skupina Ptuj Jugoslov. strokovne zveze priredi delavski shod v nedeljo, dne 24. julija t. l. ob 3. uri popoldne v Narodnem domu v Ptuj. Kršćansko delavstvo in služkinje, pridite v obilnem številu tudi iz bližnje okolice! Pravična ureditev plače, za varovanje delavstva za starost in za onemoglost ter duhi socialne pravičnosti in ljubezni nas kliče, da se združimo pod kršćanskim praporom naše Jugoslov. strokovne zveze.

Belo zlato.

Zgodba s Pohorja. — Napisal J. T. (Dalje.)

In obljubila mu je neomahljivo zvestobe.

Dolgo ni bilo videti Andreja tu v domačem kraju.

Za Anico so prišli hudi časi.

Miha je silil vanjo, oče se je kregal, mati je prigovarjala, Anica pa je jokala.

„Saj ste mu obljubili, ako najde zlato.“

„Ha, ha“, se je neverjetno smejal stari. „Ta — pa bo že našel zlato —! Ali ga loš do sodnega dne čakala?! Saj vidiš, da je pobegnil, pobegnil je, ker nič ne najde —! Zmenita se z Mihoem, v 14 dneh naredimo pisma, pa je amen!“

Nasršil je obrvi in udaril težko po mizi.

Tiste dni pa se je zvedelo, da je pokupil Andrej Gornik za drag denar ves skalnati svet spodaj v soteski in obširna travnike za vasjo ob Radoljici.

d Poštna hranilnica. Podpisana je uredba o poštno-hranilnični in čerkovnem prometu v naši državi. Po tej uredbi se otvori v Belgradu „Poštno hranilnico kraljevine SHS“, kateri bodo podrejeni poštno-čerkovni uradi v notranjosti države. Najmanjša vloga za poštno hranilnico znaša 1 dinar.

d Kmetijski svet je ustanovljen kot posvetovalen organ poljedelskega ministrstva. Kmetijski svet bo razpravljal o vseh vprašanjih, tičočih se kmetijstva, o vseh zakonskih predlogih itd. Zadruga zveza v Ljubljani je imenovala kot svojega zastopnika v tem svetu poslanca Vladim. Pušenjaka.

d Minister dr. Kukovec ima za naše uboge invalide skoro vsaki mesec kako novo naredbo, seveda samo na papirju in v „Jutru“, a izpolnil še doslej ni nobene. Sedaj naznanja naš minister socialne politike, da bo razdelil invalide celotne kraljevine na kategorije delovne nesposobnosti, in jim bo po tej razpredelbi odmeril invalidno pokojnino. Vedno nove naredbe o invalidnih podporah so samo za žurnalistiko, da javnost čita, da naš dr. Kukovec ni čisto zadremal v svoji ministrski — telesni obsežnosti.

d Mariborsko kočjo je prevzela Mariborska podružnica Slovenskega Planinskega Društva od razpuščenega nemškega Bergvereina v last. Prevzetje se je izvršilo te dni ter je oskrba kočje v najboljših rokah. Priporočamo to kočjo našim planincem v obilnem obisku. Da se bo zamoglo ustreči vsem željam obiskovalcev, sprejema prijave za prenočišča, ki se jih uporabljajo od sobote na nedeljo, ali pa za dalje časa kot letovišče iz prijaznosti tvrdka Pinter in Lenard, Aleksandrova cesta, telefon št. 282. Cena postelje za člane SPD kot enkratno prenočišče 15 K, kot letovišče 20 K, za nečlane 25 K.

d Na veliki mednarodni kolesarski tekmi, ki se je vršila dne 18. t. m. na progi Dunaj—Gradeč—Dunaj sta jugoslovanska kolesarja Šiščević (Ljubljana — »Ilirija«) in Pavlija (Zagreb) dospela kot tretja in četrta na cilj. Vsa javnost je z odobravanjem priznala našim kolesarjem lep uspeh.

d Čudna ljubosumnost. V Sarajevu je nedavno poročil 74 letni Josip Medan 25 letno Anko. Starček je bil zelo ljubosumen in ko je opazil, da koketira njegova žena z mladimi ljudmi, je zagrabil za revolver ter svojo Anko ustrelil. Nato je pobegnil. Oblasti ga iščejo. — Nekoliko pozno je postal ljubosumen.

d Italijanska nasilja. Kljub temu, da so bile meje na črti Kastva—Klanja—Marčelji že določene, so italijanski vojaki svojevoljno izruvali državne mejnike in jih na lastno pest in v našo škodo na drugih mestih postavili. Na ta način so nas ogoljufali za več kilometrov našega ozemlja. Za rapalsko pogodbo se ne zmenijo, meje kar določajo poljubno, ceste zapirajo, da naši ljudje ne morejo po njih voziti. Italijanska straža ne pusti kmetov k poljskemu delu preko njihove meje — kmetov, ki gonijo živino na pašo, rekvirirajo živino in ne dajo nobene od-

škodnine. Razburjenost našega ljudstva je vsled tega postala zelo velika.

d Konferenca za razorožitev. V Parizu se je sestavila posebna konferenca za razorožitev. Določila je delovni program za tri podkomisije. Izid posvetovalanj teh treh podkomisij bo predložen glavni komisiji v začetku mesca septembra t. l. Prva podkomisija bo razpravljala o vprašanju za sebnega izdelovanja municije in vojnega gradiva, promet z orožjem in z municijo in ustanovitev mednarodnega kontrolnega urada za promet z orožjem. Druga podkomisija se bo pečala z vprašanji o kontrolni pravici za razorožitev premaganih držav in o medsebojni kontroli. Tretja podkomisija o stanju vojaštva posameznih držav, o financah in o izdatkih za oboroževanje. Značilno je, da je francoski general Weygand izjavil, da Francija ne bo preje pričela z razorožitvijo, dokler Nemčija ne bo popolnoma razorožena. Vsa znamenja kažejo, da bodo ostali vsi sklepi mednarodne konferenice za razorožitev le na papirju. Kakor vedno!

d Liberalno učiteljstvo za versko šolsko vzgojo. Splošno učiteljsko društvo za Nemčijo, ki je popolnoma liberalno, je priredilo med svojimi člani glasovanje o predmetu: Verski pouk v šoli. Izid tega glasovanja je presenetil vse kroge, kajti 90 odstotkov vseh učiteljev je glasovalo za strogo konfesionalni verski pouk v šoli pod neposrednim cerkvenim nadzorstvom. Tako učiteljstvo v Nemčiji! Kakšnega mnenja so pa njihovi stanovski tovariši v naši državi?

d 25-letnica Röntgenovih žarkov. Nedavno je minulo 25 let, odkar je profesor dr. Konrad Röntgen izvestil javnost o svojem razkritju takozvanih x-žarkov. To razkritje je postalo od silne važnosti, ne samo za fiziko in prirodoslovne znanosti, marveč na poseben način tudi za medicino. Razen dragocene uporabe Röntgenovih žarkov pri presojanju poškodovanih kosti je neprecenljive vrednosti tudi pri zdravljenju raznih notranjih ran, predvsem raka.

d Vihar razdejal mesto Taškent. Po poročilu iz Moskve je silen vihar ali ciklon razdejal mesto Taškent in več drugih krajev v okolici. Škoda in beda prebivalstva je nepopisna.

d Koliko bankovcev je v prometu? Dne 30. junija je bilo stanje Narodne banke kraljevine SHS sledeče: podlaga v zlatu in srebru 487,336.343 dinarjev, bankovcev je pa v prometu za 3.745,943.320 din.

d Vrednost denarja. Amariški dolar stane 153—153³/₄, naših kron. Za 100 avstriskih kron je plačati 21—22, za 100 nemških mark 212—124, za 100 laških lir 710 jugoslovanskih kron.

Iz Maribora.

d »Tabor« napada trgovce, ki so na rojstni dan kralja Petra imeli nekaj časa trgovine odprte. Ti napadi so popolnoma neopravičeni. Informirali smo se, da je policija sama ta dan javila trgovcem, da smejo odpreti štacune. Ko so nekateri trgovci to storili, so pa

prišli neki fantiči in so z grožnjo, da se bo »nekaj zgodilo«, zahtevali od trgovcev, naj trgovine zaprejo. Ali so ti nezreli fašistovski mladeniči tista oblast v Mariboru, ki določa, kedaj smejo biti trgovine odprte in kedaj ne? Naše stališče glede vedno se množecih narodnih praznikov je itak znano. Naj se enkrat fikšno določi, katere dneve v letu morajo biti trgovine, uradi in oblasti zaprti, a ne da se to dogaja celo vsak teden po večkrat.

d »Tabor« v boju proti poštnim trgovcem. Pišejo nam: Voglar-Kodermanovo glasilo »Tabor« ima poseben apetit, da pohrusta od časa do časa može-poštenjake, ki ne marajo trobiti v njegov rog. V števil. 161. se je spravil nad trgovca Gajšeka na Glavnem trgu in mu očita, da je imel na Petrovo odprto trgovino. S tem se je g. Gajšek pri »Taboritih« grozno zameril. Ni naš namen, ščititi g. Gajšeka, kajti ves Maribor ga pozna kot moža poštenjaka; on je bil tudi pod staro ero miren in pošten mož. Pri napadih na trgovce, ki ne trobijo v Voglarjev rog, je ozadje čisto drugo. Govorimo odkrito! V Mariboru se je utaborila klika, ki bi rada s tem da neutemeljeno napada po »Taboru« poštene domačine, s pomočjo policijske oblasti in stanovske komisije, vrgla reelne in poštene ljudi — če tudi niso ničesar zakrivali — iz lokalov. Ta sistem hoče uveljaviti v Mariboru policajdemokracija. Radi tega je treba po »Taboru« vsakega domačina, ki tej kliki ni ljub očrnuti, da je »državi nevaren«, da »noče slaviti državnih praznikov«, i. t. d. Kako pa je narodnjaštvo tistih, ki bi radi poštene domačine izrinili, se vidi iz tega, da se v družinah »Taborovih« narodnjakov največ nemškutari in — italijanči. Za danes naj zadostujejo te vrstice.

d Kako »Tabor« prepisuje Stražine notice. V pondeljki številki smo prinesli notico, da se je 13. julija v Vrčičah obesila posestnica Tacer (pravilno Lorber) in da so jo našli šele 17. t. m. Tabor pa je izračunal, da je med 13. julijem in 17. t. m. preteklo kar »mesec dni«. Po našem koledarju znaša ta »Taborov« mesec samo 4 dni.

d Jugoslov. Strok. zveza v Mariboru uprizori v soboto, dne 23. t. m. ob 20. uri v društveni dvorani dve mični enodejanki. Prijatelji naših diletantov se na to prireditev prav vlnudno vabijo.

d Počitniški tečaj socialnoznanstvenih predavanj v Mariboru. Predavanje dr. Zamveca o znanstveni organizaciji narodnega gospodarsiva in narodne prosvete se vrši v Mariboru v dneh 25., 26., 27. in 28. julija ob osmi uri zvečer v risalnici deške mešč. šole, Krekova ulica.

Orlovski vestnik.

o Prihodnjo nedeljo 24. julija popoldne vsi v Jarenino! Tamošnji »Orle« priredi veselico z narodno igro »Krivoprisežnik« in druge zabave.

o Prleški orlovski tabor v Ptuj. Vsak prijatelj naše mladine se že veseli in pripravlja na udeležbo na tem taboru. Prijave prihajajo od vseh krajev, kar nam daje zagotovilo, da bo ta naša prireditev res nekaj veličastnega. Telo-

v brihtnega Janeza in prerokovanje, ki je živelo v Smrekarjevem rodu od davnih časov, je odločilo.

Smrekar je naježil obrvi in dejal: „Videli bomo!“

Anica je imela za nekaj časa — mir.

Spodaj v dolini pa so že začeli — dovažati stavbeno gradivo in trume delavcev so se vsule od vseh strani, začeli so kopati in zidati kar na dveh mestih hkrati, v soteski in za vasjo. Jesen je bila suha in lepa in delali so, dokler ni zamrzovalo.

Smrekar je gledal započete stavbe, mnogo je zvedel tudi od raznih ljudi in iz časopisov in nekega dne je rekel Janezu:

„Janez, rad te imam in brihten si, ampak če misliš, da bo Gornik iskal zlato v soteski, se hudo motiš! Jaz vem druge reči!“

Janez pa se je muzal in zunaj rekel Anici:

„Konja je treba privabiti z ovsmo — potem pa se že da vpreči.“

Stari Smrekar pa je prebiral časopise, delal previdne račune in oprežno čakal.

Zgodaj spomladi je Andrej vrgel goste trume delavcev na delo, zidovi so vsiljali, načrti so dobivali vidne oblike. Težke stroje, mogočna kolesa, so pripeljali vozovi, da so se ceste trgale in mostovi majali. Andrej je pokupil za leta naprej lesne odpadke po vseh žagah ob Radoljici, nakupil lesa vseh vrst in ga spravljal doli za vas.

In kadar ga ni bilo blizu, je stari Smrekar z bistrimi, razumnimi očmi ogledoval njegovo delo, ježil obrvi in godrnjal:

„Hm! — Torej tako zlato hoče tu najti v Radoljici! Premeten je! Bomo videli, kako pojde!“

O Veliki noči je Miha iznova začel siliti in Smrekar mu je rekel:

„Veš kaj, Miha, prihodnje leto se ženi tudi Janez in tistikrat bomo napravili skupno obe svatbi!“

Miha pa je zasovražil Andrej Gornikovega. —

(Konec prihodnjič.)

Širite katoliške liste!

vadci bodo v bratski tekmi poskušali, kdo izmed njih je najbolj napredoval v trudu, znoj in stremljenju k našim ciljem. Članstvo bo pokazalo svoje resno društveno delo v prostih vajah. Nastopili bosta dve godbi, veliko pevskih zborov. Vso prireditve bodo krasile narodne noše. Prosimo še enkrat, da vsakdo že sedaj javi svojo udeležbo, da bo mogoče vse potrebno priskrbeti. Ob tako ogromni udeležbi bo le takrat mogoče vsakega posameznika zadovoljiti, če bo mogel pripravljali odbor že v naprej vedeti za natančno število udeležencev. Bog živi!

o Celje. V nedeljo 24. julija poleti celjski orlovski naraščaj na Dobrno, da tam pokaže domačinom in posebno tujcem uspehe smotrenega orlovskega dela. Najprej priredi naraščaj lepo Finžgarjevo igro »Ptičji kralj« v Ljudskem domu. Po igri nastopi naraščaj pri javni telovadbi z različnimi prostimi vajami, igrami in orodno telovadbo. Začetek ob

pol 3. uri popoldne. Za izletnike iz Celja bodo pripravljene vozovi pred Braniborom. Odhod iz Celja bodo pripravljene vozovi pred Braniborom. Odhod iz Celja ob 12. uri. Naraščaj iz sosednih odsekov dobrodošel!

Novije.

Zakonodajna zbornica bo sklicana veliko poprej, nego se je prvotno določilo. Dne 18. t. m. so prejeli vsi člani zakonodajnega odseka poziv, da morajo priti v Beograd dne 30. t. m., kjer bodo imeli svoje seje. Ko bo zakonodajni odsek dovršil svoje delo, bo sklicana zakonodajna zbornica.

Otvorjen je direktni blagovni promet z Madžsko. Prehodne postaje bodo: Gyekenyes, Kelebira, Rijeka, Loreg, Ura Kerestur ali Nova Kaniža.

Naznanilo!

Čast nama je vljudno javljati, da sva s 15. julijem 1921 prevzela

hotel Fuchs „stara pivnica“
od pivovarne Tomaža Götz v Mariboru, Jurčičeva ul. 7.

Kakor vselej se bova tudi sedaj potrudila, da bova nudila kar najboljše iz kuhinje in kleti. Sobe za tujce se bodo vse prenovile.

Za mnogobrojen obisk se priporočata

Andrej in Fanika Halbwidl.

Izgubila se je ročna kvačkana torbica iz št. Ilja do Špilja. Vsebinska ura zapetnica, legitimacija in nekaj malenkosti. Pošten najditelj se prosi, da odda proti nagradi v Ciril Metodovi ulici 10. Studenci pri Mariboru. 1-2 415

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku

- Kristalna soda
- Glauberjeva sol kalc. in krist.
- Grenka sol, prosta
- Pralni prašek
- Natrijev in kalijev soliter
- Zelena in modra galica
- Superfosfat
- Kalijeva sol
- Prstene barve
- Antichlor
- Chromkali
- Žveplena kislina
- Črnila v vseh vrstah in barvah
- Štampiljska barva brez olja
- Gumi arabicum
- «Neosan» terpentinova krema za čevlje
- Modrilna esenca
- Črnilo za usnje 395

Prvovrstni trapistovski

S I R

se dobiva pri **Matija Lahu, Maribor,** Glavni trg. 5-5 373

7. avgusta vsi v Ruše! 20 letnica Podravske podružnice S. P. D. Velika slavnost!

Inserirajte v Straži!

Starorenomirana tvrdka

Alozij Zoratti

cerkveni pozlatar, specialista v restauriranju oltarjev, kipov, umetnin itd. se priporoča č. duhovščini za naročila. Mojestersko delo. Zmerni cene. Skladišča poljskih križev in 8-10s razpel. 254 MARIBOR, Strossmajerjeva 3.

Želim sprejeti službo

početnice kot strojepiska ali sloverska stenografinja ali kot korespondentinja. Več pove uprava »Straže«. 3-3 393

Poljedelske stroje

kot mlatilnice, stroje za rez, gepli, stroje za rezanje repe, sadne stiskalnice, sadne mlino, mlino za mletje žita, črpalnice za gnojnico, šivalne stroje prodaja zelo po ceni, franko in zacinano v Mariboru. 2-2 398 KLEINEBERG & Comp. Lipnica v Nemški Avstriji.

Kuhanega masla

kupi vsako množino po najboljši dnevni cenf K. Robaus, pek, Maribor, Koroška cesta št. 23 1-3+ 964.

Iz češkoslovaške

tkalnice ravnokar došlo: Posteljnina, lepo pisana 76 cm široka 1 m 36 K, 120 cm široka 1 m 68 K. Inlet, roza 120 cm širok 1 m 78 K. Platno domače pristno, za rjuhe ali prtiče široko 148 cm, 1 m 130 K. Namizni prt, beli in barvani, z in brez franž, široki in dolgi 150 cm 1 komad 150 do 200 K. Enaki prt 150 cm široki, 200 cm dolgi 1 komad 200 do 280 K, lanene brisače po različnih cenah. Ena jedilna lanena garnitura kot: 1 namizni prt in 6 servijetov v različnih cenah. Ena slamjača pristna 130 K, 1 cajghlače 140 K, do 260 K, ženske nogavice par 20 do 45 K, Obleke za dečke od 3 do 9 let 240 do 380 K. 1 tridelna žimnica (matraca) z afrikom 960 K. 1 žimnata podlaga (Drakhteinsatz) 365 K. V zalogi večja izbira hlačevin, plavotiska, belega platna itd. Vsakovrstne vrvi, kot za cerkv. zvonove, splave (flose), seno, dvigala in perilo, konjske štran-ge in ujde pri **Alozij Gnušek, Maribor,** Glavni trg št. 6. 318

Zahvala.

Podpisana se zahvaljuje vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, kateri so ob težki izgubi rajne blage hčerke gospodične

Karoline Kolarič

učiteljice pri Sv. Marku niže Ptujja z nama sočustvovali in spremljali pokojnico na njeni zadnji poti do groba. Posebna zahvala velja preč. duhovščini, katera je skrbela za dušni blagor pokojnice in pa za slavnostne cerkvene prireditve pri pogrebu, cenjenu učiteljstvu za mnogoštevilno udeležbo, dalje cenjenemu učiteljskemu pevskemu zboru iz Ptujja za krasno in ganljivo nagrobno petje in pa istim, ki so se ob odprtem grobu v lepih besedah od rajne poslovili. Iskrena zahvala pa tudi vsem, ki so pokojnico v njeni težki bolezni tolažili in lajšali njeno trpljenje. Markovci, dne 15. julija 1921.

Jakob in Marjeta Muhič.

Kdor ne verjame, naj poskusi, in prepričal se bo, da se kupi: 390

Klobuke, obleko, perilo, čevlje, dokolenice, potov. košare, torbice za trg in razno galanterijsko blago najbolje in najceneje pri tvrdki

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

FRANC KRANJC, slikar 329

MARIBOR, Cvetlična ulica 8. Absolvent monakovske in dunajske umet. obrtne šole. Izvršuje slikanje sob, napisov, pokrajin, dekoracij in portretov po ceni.

MALINOVEC

sladek, dobite po pošti od 3 do 40 kg, po železnici od 20 kg naprej. Izdeluje se trojna kakovost: B po 34 K, G I po 48 K, Gs po 52 K za 1 kg. Zadnji malinovec (Gs) je najbolj gost. Ljubijo ga kavarne in gostilne. Za pristnost in izbornost jamči zdravim in bolnim odjemalcem

Industrija sadnih izdelkov v Selnici ob Dravi. 315

Somišljeniki darujte za sklad KZ.

Telefon 344 Telefon 344
Carinsko posredništvo
F. & A. UHER
Maribor, Slovenska ulica št. 8
se priporoča za izvrševanje vseh carinskih poslov. Cene zmerne, točna in kulantna postrežba. 1-5 394

1-3 399
Samostojno
kontoristinjo
sprejme tovarniško podjetje v bližini Ljubljane. Naslov pove upravnistvo.

Pokvarjena in cikasta
V I N A
kupi tvrdka
Anton Toneje in drug,
Maribor, Mlinska ulica 23. 1-2 397

Živinski sejem v Framu
se vrši na Anino, dne 26. julija in na Matevževo, dne 21. septembra t. l. — Na sejem se bo prignalo veliko število raznovrstne lepe živine. Kupci pridite!
395 Županstvo.

Gospodarska zveza,
Centrala za skupni nakup in prodajo
r. z. z. o. z.

Ljubljana, podružnica Celje, Razlagova ulica št. 1, ima v zalogi špecerijske predmete, kolonialno blago, vse vrste žita, moke i. t. d. Prvovrstno češko in angleško manufakturo, najboljši splitski cement, lahki in težki bencin, vsakovrstne poljedelske stroje in železnina. Največja izbira mesnatih izdelkov. Nakup domačih vin, kakor tudi nakup in prodaja vsakovrstnega lesa. Vse informacije naj se zahteva od podružnice Celje. 1-398

Štev. 792. **RAZPIS.**

Okrajni zastop v Mariboru razpisuje gradbo okrajne ceste II. razreda Malna—Velka (občina Ploberšnica) v dolžini 3.3 km. Gradba se mora izvršiti točno po načrtih, ki so interesentom med 8. in 12. uro dopoldan v uradnih prostorih okrajnega zastopa, Koroška cesta 26, na vpogled. Tam so razvidni natančnejši predpisi glede izvršitve gradbe in kakovosti materiala, po katerih naj se točno sestavi cela ponudba. V obče so obvezni za deloprijemnika vsi splošni in posamezni pogoji za oddajo javnih del. Ponudbe je vložiti zapečatene najpozneje do 1. septembra 1921. Priložiti jim je potrdilo o plačani 5% varščini cele ponudbene svote. Varščina naj bodo vložne knjižice kakega domačega denarnega zavoda. Z delom se prične takoj, dovršiti ga je do 31. decembra 1922.

Okrajni zastop Maribor, dne 15. julija 1921. Vladni komisar: dr. Leskovar s. r. 1-3 396

Spodnještajerska ljudska posojilnica
Stolna ulica št. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav.
Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%
Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno. 185 34
Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiščih na najlepšem prostoru v Mariboru.
Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.